

BÖLÜM 2

SAĞLIK POLİTİKALARINDA GÖÇMEN SAĞLIĞI

Fatma KANTAŞ YILMAZ¹
Mesut Can TÜRKÖĞLU²

1. GİRİŞ

Toplumların genel sağlık durumlarının iyileştirilmesi, her şeyden önce hasta olmamaları ile sağlanmalıdır. Bu da ülkelerin tedavi hizmetlerinden önce koruyucu sağlık hizmetlerine yönelmeleri gerektiğini göstermektedir. Yaklaşık 10 yıldır ülkemizde geçici koruma altında yaşamlarını sürdüren Suriyeli sığınmacıların ülkemize getirmiş olduğu çeşitli bulaşıcı hastalıklar, virüsler, sağlıksız yaşam koşulları vb. faktörler ülkemizin bu konuda önlemler almasını ve Suriyelilere uygulanacak olan sağlık hizmetlerinde çeşitli düzenlemelere gitmesini gerekli kılmıştır. Bu çalışmada bu süreç içinde ülkemizde göçmen sağlığı ile ilgili yapılan regülasyonlar Süreç Modeli (Sabatier, 2007) kullanılarak tek çatı altında toplanıp analiz edilmiştir. Ayrıca göç alanında faaliyet gösteren karar vericiler, uygulayıcılar ve akademisyenlerin de görüşleri alınarak konunun pekiştirilmesi sağlanmıştır.

Konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde Yılmaz ve Ergül (2021), Türkiye'nin en çok Suriyeli sığınmacı barındıran ülke olduğunun altını çizerek açık

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, fatmakantas.yilmaz@sbu.edu.tr

² Arş. Gör., Beykent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, canturkoglu@beykent.edu.tr

Suriyeli vatandaşlar Türkiye'de kayıtlı olmaları koşuluyla sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak faydalanabilmekte, kayıtlı olmayan sığınmacılar ise acil hizmetlerden faydalanabilmekte ve kayıt işlemleri ivedilikle sağlanmaktadır. Dolayısıyla bu vatandaşların hizmete erişimleri her anlamda kolaylaştırılmıştır. Sayıları her geçen gün artan Suriyeli sığınmacılar, sunulan sağlık hizmetlerinde ilave kapasite oluşturma ihtiyacını da ortaya çıkarmıştır. Sağlık çalışanlarının hem fiziki olarak sayıları artırılmış hem çalışanlara verilen çeşitli eğitimlerle göç ve sağlık konularında bilinçlendirme çalışmaları yapılmıştır. Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı bölgelere göçmen sağlığı merkezleri kurularak, burada daha etkili ve verimli bir hizmet anlayışı güçlendirilmiştir. Bu merkezlerde dil ve kültür farklılıklarından kaynaklı engeller göz önüne alınarak tercüman, hasta yönlendiricisi gibi kişilerin istihdamı sağlanmış, ayrıca sağlık meslek mensubu olan Suriyelilerin çalışması da yürürlüğe konan çeşitli yasal mevzuatlar ile mümkün kılınmıştır. Göçmen sağlığı merkezleri, aile sağlığı merkezleri ve toplum sağlığı merkezlerindeki teknik ve fiziki standartlar güçlendirilerek hastanelerdeki yoğunluğun azaltılması amaçlanmıştır. Özetle Suriyelilerin Türkiye'ye ilk girişinden bugüne kadar verilen hizmetlerde hiçbir zaman küçülmeye gidilmemiş, oluşturulan politikalarla bu hizmetler sürekli gelişim halinde olmuştur. Türkiye'de geçici koruma statüsünde bulunan Suriyeli sığınmacıların Türkiye ekonomisine getirdiği mali yük aşıkardır. Bundan dolayı Türk karar alıcıların ve politika yapıcıların uzun vadeli politikalarla kalıcı çözümler üretmesi gereklidir.

KAYNAKLAR

- Acar, O. K. ve Akman, E. (2019). Türkiye'de kamu personel politikalarının süreç modeli çerçevesinde analizi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11(27), 203-217.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2015). Geçici koruma rejimi örnekleri. 1. Baskı. Ankara: Matsa Basımevi. <https://ailevecalisma.gov.tr/uploads/athgm/uploads/pages/indirilebilir-yayinlar/72-avrupa-da-gecici-koruma-rejimi-ornekleri-aralik-2015.pdf> (Erişim Tarihi: 05.08.2021).
- Akpınar, T. (2017). Türkiye'deki Suriyeli mülteci çocukların ve kadınların sosyal politika bağlamında yaşadıkları sorunlar. Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 3(3), 16-29.
- Çalı, H. H. (2012). Aile içi şiddet: Bir kamu politikası analizi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(2), 1-25.
- Erdoğan, M. M. (2020). Suriyeliler barometresi Suriyelilerle uyum içinde yaşamın ç e r ç e v e s i . Orion Kitabevi. <https://www.unhcr.org/tr/wp-content/uploads/sites/14/2020/09/SB2019-TR-04092020.pdf> (Erişim Tarihi: 06.08.2021).
- Ertan, K. A. ve Ertan, B. (2017). Türkiye'nin göç politikası. Contemporary Research in Economics and Social Sciences, 1(2), 7-39.
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. (b.t.). İltica ve göç alanındaki Avrupa Birliği müktesebatının üstlenilmesine ilişkin Türkiye ulusal eylem planı. <https://www.goc.gov.tr/kurumlar/goc.gov.tr/yonetmelikler/Temel-Belgeler/Iltica-Ve-Goc-Ulusal-Eylem-Plani.pdf> (Erişim Tarihi: 06.08.2021).
- Işıklı, Y. M. (2017). Türkiye'de kamu politikası olarak 2000 yılı sonrası uluslararası göç yönetiminin analizi. Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 7(13), 25-47.
- Karslı, Ö. (2016). Suriyelilere kepenk ardında kaçak sağlık hizmeti. Habertürk, <https://www.ha->

- berturk.com/saglik/haber/1314338-suriyelilere-kepenk-ardinda-kacak-saglik-hizmeti. (Erişim Tarihi: 06.08.2021).
- Kayıkçı, S. (2013). Türkiye’de kentsel dönüşüm politikası analizi. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 62-94.
- Kirişçi, K. (2014). Misafirlığın ötesine geçerken Türkiye’nin Suriyeli mülteciler sınavı. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu & Brookings Enstitü. Ankara.
- Kocadal, F., Tekin, N. E., Gökşin, S. ve Erbaş, U. E. (2018). Göçmenlere uygulanan sağlık politikaları. <https://konakdergisi.hayatvakfi.org.tr/2019/04/24/gocmenlere-uygulanan-saglik-politikalari/> (Erişim Tarihi: 14.07.2021).
- Kulaç, O. ve Çalhan, H. S. (2013). Bir kamu politikası süreci analizi: Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu yurtdışı lisansüstü bursları. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), 205-225.
- Küçük, A. (2020). Türkiye’de göç ve sağlık politikaları analizi: “sıhhat projesi” örneği. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 20(47), 473-496.
- Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) (2014). Suriye’ye komşu ülkelerde Suriyeli mültecilerin durumu: bulgular, sonuçlar ve öneriler. Ankara. https://www.orsam.org.tr//d_hbanaliz/201452_189tur.pdf (Erişim Tarihi: 05.08.2021).
- Önder, N. (2019). Türkiye’de geçici koruma altındaki Suriyelilere yönelik sağlık politikalarının analizi. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 110-165.
- Örselli, E. ve Babahanoglu, V. (2016). Türkiye’nin göç yönetimi ve göç politikalarının gelişimi: bir kamu politikası analizi. *Journal of International Social Research*, 9(43).
- Özer, Y. Y. (2011). Türk kamu yönetiminde yeni bir çalışma alanı olarak uluslararası göç: yasalaşma ve idari yapılanma sürecinin değerlendirilmesi. *Journal of Faculty of Political Science*, 45.
- Peters, G. (2007). *American public policy: promise and performance*. CQ Press, Washington.
- Sabatier, P. A. (2007). *The theories of the policy process*. Boulder, Westview Press, Colorado.
- Şimşek, H. ve Yıldırım, A. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu. 2012. Ülkemize sığınan Suriye vatandaşlarının barındıkları çadırkentler hakkında inceleme raporu. Ankara. <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/belge/%C3%9C%20S%20S%C4%B1%C4%9F%C4%B1nan%20Suriye%20Vatanda%C5%9Flar%C4%B1n%C4%B1n%20Bar%C4%B1nd%C4%B1klar%C4%B1%20%C3%87ad%C4%B1rkentler%20Hakk%C4%B1nda%20%C4%B0nceleme%20Raporu%20-2-.pdf> (Erişim tarihi: 07.08.2021).
- TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu. 2018. Göç ve uyum raporu. Ankara. https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2018/goc_ve_uyum_raporu.pdf (Erişim tarihi: 07.08.2021).
- Türk, G. D. (2016). Türkiye’de suriyeli mültecilere yönelik sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerine ilişkin bir değerlendirme. *Marmara İletişim Dergisi*, (25), 145-157.
- Walt, G. (1994). *Health Policy. An Introduction to Process and Power*, Zed Books, London.
- Walt, G. ve Gilson, L. (1994). Reforming the health sector in developing countries: the central role of policy analysis. *Health Policy and Planning*, 9(4), 353-370.
- Yılmaz, F. K. ve Ergül, S. (2021). Sağlık politikası analizi: göçmen sağlığı kapsamında Suriyeli sığınmacılar. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 119-128.